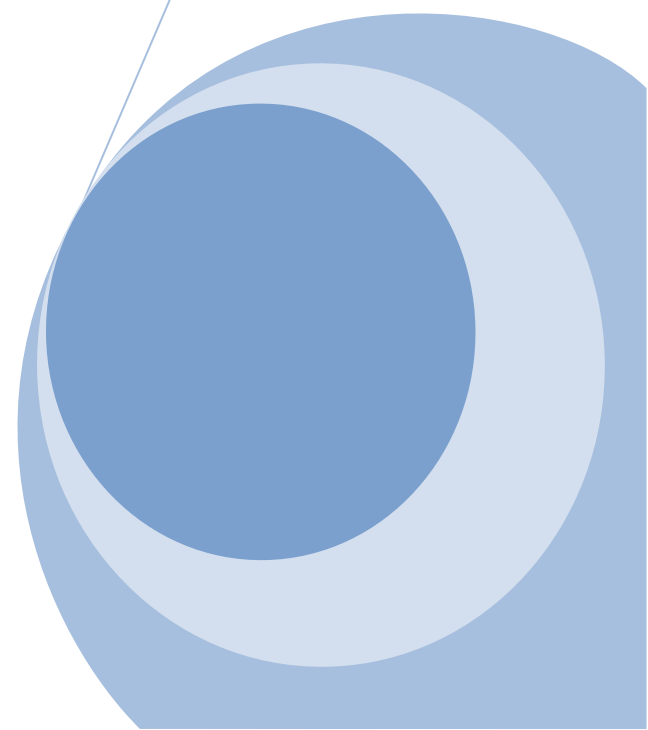

Народна банка Србије

Сектор за контролу пословања банака

**Резултати квантитативне
студије утицаја увођења
показатеља нето стабилних
извора финансирања**

2022/2023

Садржај

I УВОД	3
II ПОКАЗАТЕЉ НЕТО СТАБИЛНИХ ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА	6
1. ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ОБЕЗБЕЂУЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ	11
2. ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ЗАХТЕВАЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ	17
III ЗАКЉУЧАК	27

I УВОД

Показатељ нето стабилних извора финансирања (енгл. *Net Stable Funding Ratio*, у даљем тексту: показатељ НСИФ) настао је као последица финансијске кризе из 2007/2008. године, када су институције користиле превелике количине краткорочних средстава за финансирање својих дугорочних активности, те интензивни дугорочни раст активе није био праћен сличним повећањем стабилних извора финансирања. Када су краткорочна средства постала недоступна, институције су биле приморане да затраже хитну помоћ од централних банака или да продају имовину која је као крајњу последицу имала стечај над одређеним бројем институција. У неким случајевима извршена је расподела губитака на акционаре и повериоце (енгл. *bail-in*).

Услед претходно наведеног, у циљу умањења ризика финансирања на дуги рок, Базелски комитет за супервизију банака (у даљем тексту: Базелски комитет) децембра 2010. године у оквиру документа [International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring](#), успоставио је оквир показатеља НСИФ са почетком његове примене од 1. јануара 2018. године. Ревидирана верзија показатеља НСИФ објављена је у октобру 2014. године у оквиру документа под називом [Basel III: the net stable funding ratio](#), у циљу усмерења на ризичније елементе финансирања банака, унапређења усаглашености с Показатељем покрића ликвидном активом (енгл. *Liquidity Coverage Ratio*) и умањења тзв. *cliff* ефеката приликом обрачуна елемената који обезбеђују стабилно финансирање и елемената који захтевају стабилно финансирање. У октобру 2017. године извршена је још једна [измена показатеља НСИФ](#) у делу третмана обавеза по основу деривата.

У складу с документом Базелског комитета, показатељ **НСИФ обрачунава се као однос елемената који обезбеђују стабилно финансирање и елемената који захтевају стабилно финансирање** и изражава се у процентима. **Банке су дужне да овај показатељ одржавају на нивоу који није нижи од 100%.**

$$\text{Показатељ НСИФ} = \frac{\text{Елементи који обезбеђују стабилно финансирање}}{\text{Елементи који захтевају стабилно финансирање}} \geq 100\%$$

Елементи који обезбеђују стабилно финансирање су делови капитала и обавеза за које се очекује да ће банци бити доступни у временском периоду од годину дана. С друге стране, **елементи који захтевају стабилно финансирање** састоје се од елемената билансне активе и одређених ванбилансних ставки банке, при чему износ ових елемената зависи од карактеристика, утрживости и преосталог рока доспећа. Елементи који обезбеђују стабилно финансирање и елементи који захтевају стабилно финансирање добијају се тако што се на елементе капитала и обавеза (у случају обрачуна елемената који обезбеђују стабилно финансирање), односно елементе билансне активе и одређених ванбилансних ставки банке (у случају обрачуна елемената који захтевају стабилно финансирање) примењују одговарајући фактори дефинисани од стране Базелског комитета.

Приликом дефинисања фактора за обрачун елемената који обезбеђују стабилно финансирање, Базелски комитет је пошао од следећих претпоставки:

- Дугорочне обавезе су стабилнији извор финансирања од краткорочних обавеза и
- Краткорочни депозити физичких лица и извори финансирања прикупљени од малих предузећа су емпиријски стабилнији од краткорочних извора финансирања прикупљених од других уговорних страна.

С друге стране, приликом дефинисања фактора за обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање, Базелски комитет је пошао од следећих претпоставки:

- Одређени износ кредита одобрених реалном сектору мора бити покривен стабилним изворима финансирања у циљу одржања ове врсте финансијске активности;
- Банке теже да обнове значајан износ доспелих кредита како би одржале однос с клијентом;
- Одређена средства која доспевају у периоду краћем од годину дана захтевају мањи износ стабилног финансирања, јер ће банке бити у могућности да дозволе да одређени износ тих средстава доспе, уместо да се обнови; и
- Актива високог квалитета без терета, односно актива коју банка није на основу прописа, уговора или на други начин онемогућена да уновчи, пренесе, прода или на други начин њоме располаже, не мора да буде у потпуности покривена стабилним средствима финансирања, имајући у виду да ова актива може лако да се прода на тржишту или да служи као средство обезбеђења приликом прикупљања додатних средстава финансирања.

На нивоу Европске уније показатељ НСИФ је уведен [Уредбом \(ЕУ\) 2019/876](#) која је у Службеном листу ЕУ објављена 7. јуна 2019. године, с минималним прописаним нивоом овог показатеља од 100% и ефективном применом почев од 28. јуна 2021. године.

Имајући у виду континуиране активности Народне банке Србије (у даљем тексту: НБС) на праћењу и усклађивању домаћег регулаторног оквира с прописима Европске уније и најбољом међународном праксом, спроведена је квантитативна студија утицаја увођења показатеља НСИФ у циљу процене ефеката увођења овог показатеља на ликвидност банака и банкарског сектора Републике Србије.

С тим у вези, НБС је израдила обрасце за потребе добијања података од банака који су неопходни за процену ефеката увођења показатеља НСИФ, као и упутство за попуњавање наведених образаца.

Обрасци и пратеће упутство су послати банкама 21. октобра 2022. године у циљу прикупљања питања, коментара и сугестија у вези с начином попуњавања истих, с роком за њихово достављање до 4. новембра 2022. године. Након сагледавања питања и сугестија банкарског сектора, коначне верзије образаца и упутства за њихово попуњавање, као и одговори на постављена питања, банкама су послати 16. децембра 2022. године с роком за њихово попуњавање до 31. јануара 2023. године.

Након добијања свих потребних података радило се на провери њихове тачности и кроз комуникацију са банкама исправљању уочених недоследности.

Анализа је рађена са стањем на дан 30. септембар 2022. године за све валуте збирно, али и за значајне валуте, с тим што је за потребе квантитативне студије утицаја узета претпоставка да су РСД, ЕУР, УСД и ЦХФ значајне валуте за све банке, како би се стекла слика о стању елемената

који обезбеђују стабилно финансирање и елемената који захтевају стабилно финансирање у свим банкама у наведеним валутама.

У анализу је укључена 21¹ банка која је на дан 30. септембар 2022. године пословала у банкарском сектору Републике Србије.

Анализа је спроведена како на нивоу банкарског сектора, тако и по *peer* групама банака.

Напомене:

За потребе спровођења квантитативне студије утицаја, елементи који улазе у обрачун показатеља НСИФ приказани су коришћењем нето књиговодствене вредности. Додатно, позиције у динарима индексиране девизном клаузулом третиране су као позиције у динарима без девизне клаузуле.

¹ Имајући у виду процес припајања Наše АИК банке А.Д. Београд АИК bancи А.Д. Београд у току децембра 2022. године и техничких немогућности попуњавања образаца у складу с НБС упутством, Наša АИК банка није укључена у анализу.

II ПОКАЗАТЕЉ НЕТО СТАБИЛНИХ ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА

У складу с Уредбом (ЕУ) 2019/876, показатељ НСИФ се обрачунава као однос елемената који обезбеђују стабилно финансирање и елемената који захтевају стабилно финансирање и изражава се у процентима. Банке су дужне да овај показатељ одржавају на нивоу који није нижи од 100%.

Елементи који обезбеђују стабилно финансирање представљају делове капитала и обавеза за које се очекује да ће банци бити доступни у временском периоду од годину дана. С друге стране, елементи који захтевају стабилно финансирање састоје се од елемената билансне активе и одређених ванбилансних ставки банке, при чему износ ових елемената зависи од карактеристика, утрживости и преосталог рока доспећа. Елементи који обезбеђују стабилно финансирање и елементи који захтевају стабилно финансирање добијају се тако што се на елементе капитала и обавеза (у случају обрачуна елемената који обезбеђују стабилно финансирање), односно елементе билансне активе и одређених ванбилансних ставки банке (у случају обрачуна елемената који захтевају стабилно финансирање) примењују одговарајући фактори дефинисани Уредбом.

У наредној табели приказан је преглед показатеља НСИФ збирно у свим валутама, као и по појединачним валутама на нивоу банкарског сектора и појединачних *peer* група банака. Додатно, преглед садржи износ недостатка елемената који обезбеђују стабилно финансирање. Наведени недостатак је израчунат као збир елемената који обезбеђују стабилно финансирање који би био потребан банкама чији је показатељ НСИФ испод 100% (збирно или по појединачним валутама) да достигну вредност показатеља од 100%. У обзир није узета претпоставка о преливању елемената који обезбеђују стабилно финансирање код оних банака које имају вредности показатеља НСИФ изнад 100% на оне банке чији је показатељ испод 100%. Резултати недостатка елемената који обезбеђују стабилно финансирање приказани су на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама банака, збирно у свим валутама и по појединачним валутама које су се сматрале значајним за потребе квантитативне студије утицаја.

Табела 1: Показатељ НСИФ и недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање банкарског сектора и појединачних peer група

Назив групе	Валута	Показатељ НСИФ (у %)	Недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање (у 000 РСД)
Банкарски сектор	У свим валутама	158%	0
	РСД	73%	671.041.717
	ЕУР	1493%	0
	УСД	702%	0
	ЦХФ	2632%	0
Peer 1	У свим валутама	157%	0
	РСД	72%	591.235.888
	ЕУР	1435%	0
	УСД	791%	0
	ЦХФ	3495%	0
Peer 2	У свим валутама	145%	0
	РСД	65%	56.299.371
	ЕУР	4880%	0
	УСД	166%	0
	ЦХФ	1020%	0
Peer 3	У свим валутама	156%	0
	РСД	84%	17.606.981
	ЕУР	1078%	0
	УСД	1660%	0
	ЦХФ	349%	0
Peer 4	У свим валутама	216%	0
	РСД	113%	5.899.477
	ЕУР	2189%	0
	УСД	547%	0
	ЦХФ	1192%	0

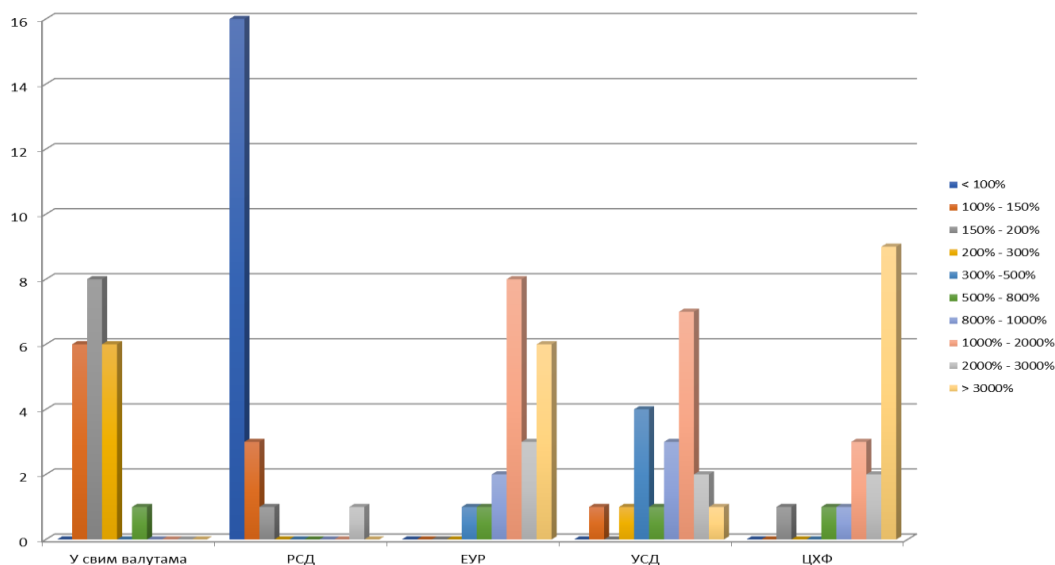
Као што се у Табели 1 може видети, вредност показатеља НСИФ на нивоу банкарског сектора са стањем на дан 30. септембар 2022. године износила би 158%, што је изнад дефинисаног минимума од 100%, при чему је највиша вредност показатеља НСИФ забележена у peer 4 групи банака (216%), а најнижа у peer 2 групи банака (145%). Вредност показатеља у peer 1 и peer 3 групи банака износила би 157% и 156%, респективно. Додатно, имајући у виду да ни код једне банке није забележена вредност показатеља НСИФ збирно у свим валутама испод 100%, недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора, као и по појединачним peer групама једнак је нули.

Када су у питању појединачне валуте, највиша вредност показатеља НСИФ на нивоу банкарског сектора забележена је у швајцарским францима, у износу од 2632%. Највиши показатељ НСИФ на нивоу *peer 1* групе банака такође је у швајцарским францима (3495%), на нивоу *peer 2* и *peer 4* групе банака у еврима (4880% и 2189%, респективно), док је на нивоу *peer 3* групе банака највиша вредност показатеља у америчким доларима (1660%). На основу наведеног може се закључити да банке имају значајно веће износе елемената који обезбеђују стабилно финансирање у односу на елементе који захтевају стабилно финансирање у овим валутама.

С друге стране, оно што је приметно јесте да, на нивоу банкарског сектора, као и по појединачним *peer* групама, осим *peer 4* групе, постоји недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање у динарима, што показују ниске вредности показатеља НСИФ на нивоу банкарског сектора (73%), као и за *peer 1* (72%), *peer 2* (65%) и *peer 3* групу банака (84%). На нивоу *peer 4* групе показатељ НСИФ у динарима износи 113%. Укупан недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање у динарима на нивоу банкарског сектора износи 671 милијарди динара.

На наредном графикону приказан је број банака с вредношћу показатеља НСИФ у оквиру приказаних распона. Графикон обухвата преглед показатеља НСИФ збирно у свим валутама, као и по појединачним валутама које се сматрају значајним за потребе ове студије².

Графикон 1: Број банака по распонима показатеља НСИФ

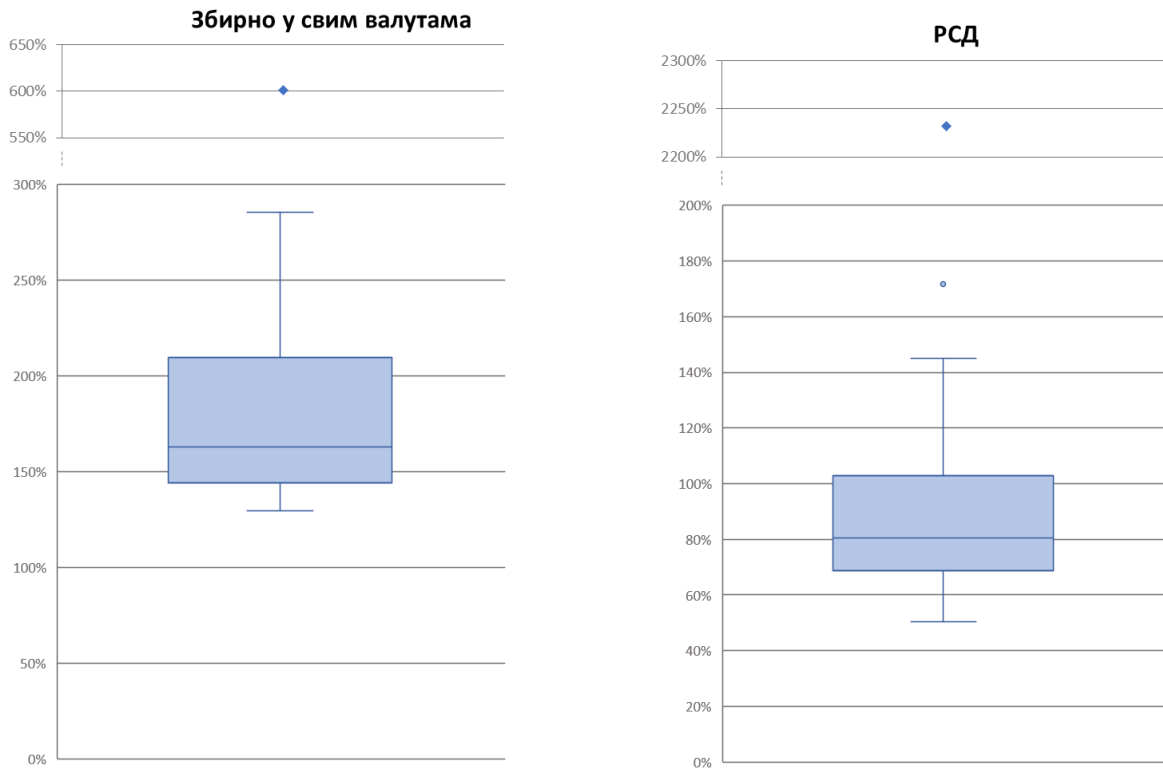
Као што се на Графикону 1 може видети, ниједна банка на дан 30. септембар 2022. године не би имала показатељ НСИФ збирно у свим валутама испод дефинисаног минимума од 100%, при чему

² Укупан број приказаних банака у УСД је 20, с обзиром да једна банка нема елементе који обезбеђују и који захтевају стабилно финансирање у овој валути. Укупан број приказаних банака у ЦХФ је 17, с обзиром да три банке немају елементе који обезбеђују и који захтевају стабилно финансирање у овој валути, док једна банка има одређени износ елемената који обезбеђују стабилно финансирање, али је укупан износ елемената који захтевају стабилно финансирање 0, па је у математичком смислу показатељ НСИФ $+\infty$.

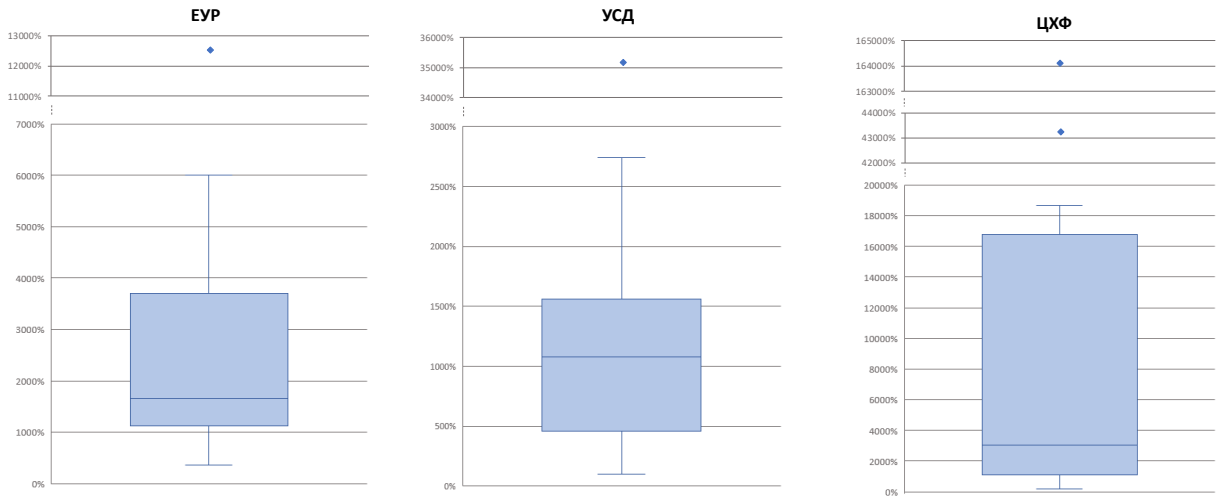
је код највећег броја банака забележен показатељ НСИФ између 150% и 200% (8 банака). Када је у питању показатељ НСИФ по појединачним валутама, недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање у динарима потврђује и чињеница да би на дан 30. септембар 2022. године 16 банака имало показатељ НСИФ у динарима испод 100%. У осталим валутама, ниједна банка нема показатељ НСИФ нижи од 100%.

На наредном графикону приказане су максималне, минималне, вредности првог, другог и трећег квантила показатеља НСИФ збирно и по појединачним валутама.

Графикон 2: Показатељ НСИФ збирно и по појединачним валутама

Резултати квантитативне студије утицаја увођења показатеља нето стабилних извора финансирања

На графикону се може видети да је најнижа вредност показатеља НСИФ збирно у свим валутама 130%, док је вредност медијане 163%. У динарима, најнижа вредност показатеља НСИФ износила би 50%, с вредношћу медијане од 81%. У еврима, доларима и швајцарским францима најнижа вредност показатеља НСИФ износила би 358%, 102% и 195%, респективно, с вредностима медијане од 1653%, 1075% и 3054%, респективно.

1. ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ОБЕЗБЕЂУЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ

У складу с Уредбом (ЕУ) 2019/876, елементи који обезбеђују стабилно финансирање обрачунавају се тако што се на елементе капитала и обавеза банке примењују одговарајући прописани фактори у зависности од врсте и преосталог рока доспећа³ ових елемената, при чему су највиши фактори од 100% додељени елементима капитала и обавеза највишег квалитета, за које се очекује да ће банци бити у потпуности доступни у временском периоду од годину дана. Наредна табела приказује факторе који су додељени елементима капитала и обавеза за потребе обрачуна елемената који обезбеђују стабилно финансирање у оквиру квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ.

Табела 2: Обрачун елемената који обезбеђују стабилно финансирање

		Прописан фактор		
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.
1.	ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ОБЕЗБЕЂУЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ			
1.1.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу капитала банке			
1.1.1.	Елементи основног акцијског капитала			100%
1.1.2.	Елементи додатног основног капитала	0%	50%	100%
1.1.3.	Елементи допунског капитала	0%	50%	100%
1.1.4.	Остали инструменти капитала	0%	50%	100%
1.2.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу депозита физичких лица			
1.2.0.1.	од чега: обвезнице продате физичким лицима			
1.2.1.	Стабилни депозити физичких лица	95%	95%	100%
1.2.0.2.	од чега: са материјално значајном накнадом за превремено повлачење			
1.2.2.	Остали депозити физичких лица	90%	90%	100%
1.2.0.3.	од чега: са материјално значајном накнадом за превремено повлачење			
1.3.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу обавеза према другим лицима која нису лица у финансијском сектору (осим централних банака)			
1.3.0.1.	од чега: обавезе по основу трансакција финансирања ХоВ			
1.3.0.2.	од чега: оперативни депозити			
1.3.1.	Обавезе према државама	50%	50%	100%

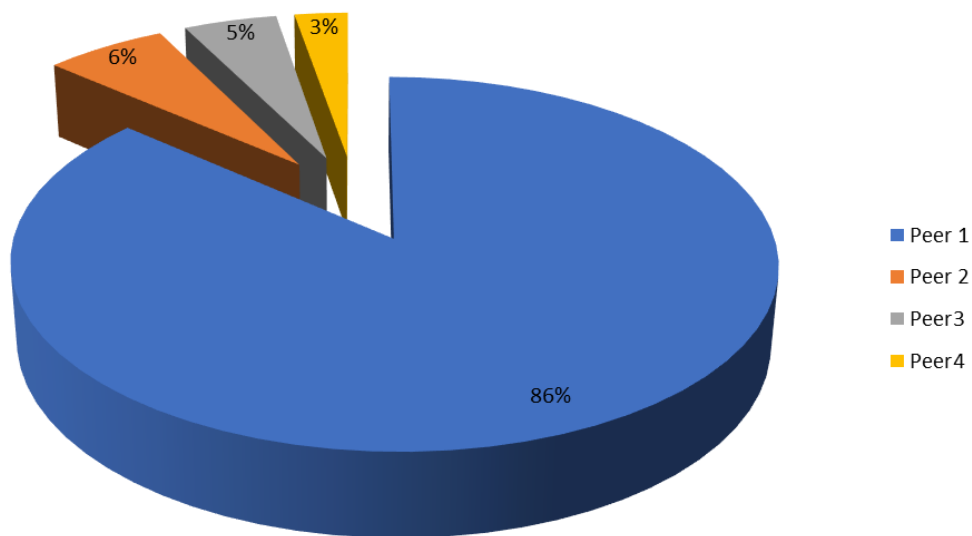
³ Под преосталом рочношћу обавеза и капитала подразумева се број дана од датума извештавања до уговореног рока доспећа обавеза и капитала, при чему је, у случају постојања опције откупа или превремене отплате, претпоставка да ће се та опција извршити на најранији могући датум.

Резултати квантитативне студије утицаја увођења показатеља нето стабилних извора финансирања

		Прописан фактор		
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.
1.3.2.	Обавезе према територијалним аутономијама и јединицама локалне самоуправе	50%	50%	100%
1.3.3.	Обавезе према јавним административним телима	50%	50%	100%
1.3.4.	Обавезе према међународним развојним банкама и међународним организацијама	50%	50%	100%
1.3.5.	Обавезе према привредним друштвима која нису лица у финансијском сектору	50%	50%	100%
1.4.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу обавеза према лицима у финансијском сектору и централним банкама			
1.4.1.	Обавезе према централним банкама	0%	50%	100%
1.4.2.	Обавезе према лицима у финансијском сектору			
1.4.2.1.	Оперативни депозити	50%	50%	100%
1.4.2.2.	Вишак депозита	0%	50%	100%
1.4.2.3.	Остале обавезе	0%	50%	100%
1.5.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу обавеза код којих се друга уговорна страна не може утврдити	0%	50%	100%
1.6.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање из нето обавеза по основу деривата	0%		
1.7.	Елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу осталих обавеза			
1.7.1.	Обавезе на датум трговања по основу куповине финансијских инструмената, страних валута или робе	0%		
1.7.2.	Одложене пореске обавезе	0%	50%	100%
1.7.3.	Мањинска учешћа	0%	50%	100%
1.7.4.	Остале обавезе	0%	50%	100%

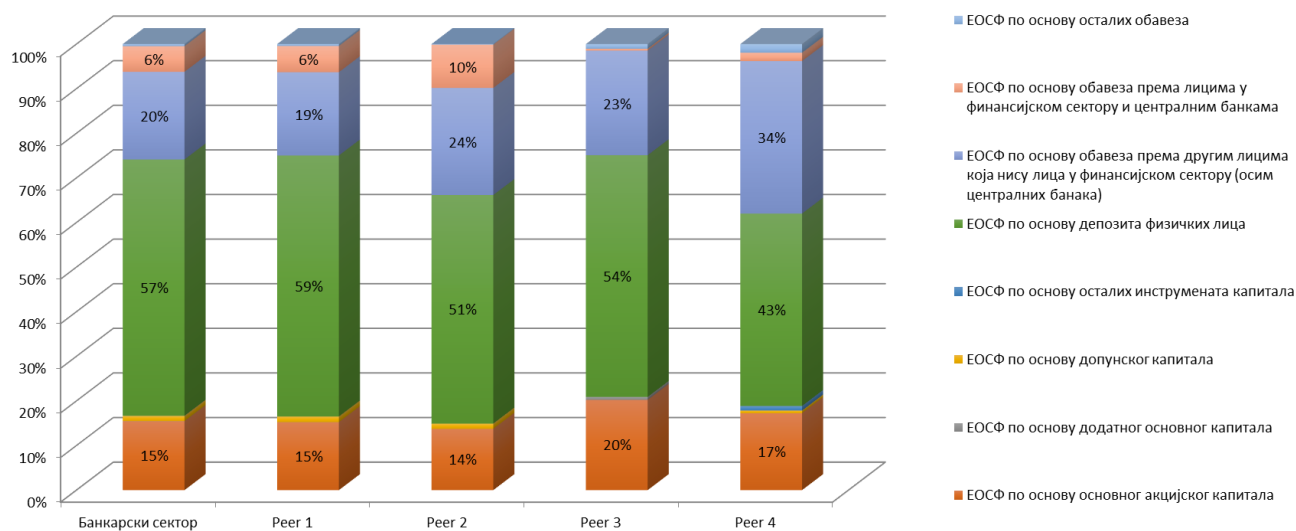
У складу с резултатима квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ, са стањем на дан 30. септембар 2022. године, **укупан износ елемената који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора износио би 3.885 милијарди динара, при чему се 86% тј. 3.358 милијарди динара односи на peer 1 групу банака**, што се може видети на наредном графикону структуре елемената који обезбеђују стабилно финансирање по појединачним peer групама.

Графикон 3: Структура елемената који обезбеђују стабилно финансирање по појединачним peer групама

На наредном графикону приказана је структура елемената који улазе у обрачун елемената који обезбеђују стабилно финансирање збирно у свим валутама на нивоу банкарског сектора и по појединачним peer групама.

Графикон 4: Структура елемената који улазе у обрачун елемената који обезбеђују стабилно финансирање збирно у свим валутама

Као што се на графикону може видети, на нивоу банкарског сектора **најзначајнији извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање представљају депозити физичких лица**, с учешћем од 57% у укупним елементима који обезбеђују стабилно финансирање, при чему се од укупног износа ових депозита 60% односи на стабилне депозите⁴, а 40% на остале депозите физичких лица.

Поред ових депозита, **значајан извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање чине и обавезе према другим лицима која нису лица у финансијском сектору (осим централних банака)**⁵ (20%), од чега се највећи проценат односи на обавезе према привредним друштвима (71% од укупног износа ових обавеза) и на обавезе према међународним развојним банкама и међународним организацијама (20% од укупног износа ових обавеза).

Такође, значајни извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање чини и **основни акцијски капитал**, с 15% учешћа у укупним елементима који обезбеђују стабилно финансирање.

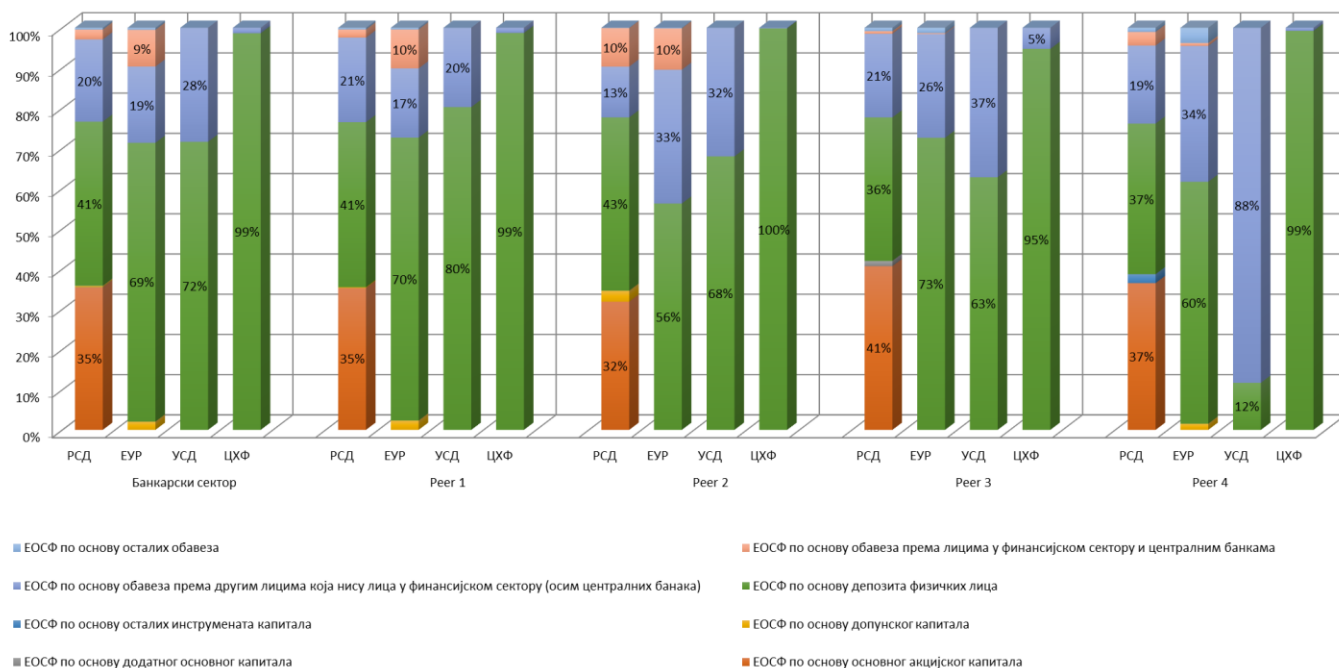
Слична структура се може уочити и по појединачним *peer* групама, где претходно наведени елементи такође представљају доминантан извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање и у сличним размерама.

На наредном графикону приказана је структура елемената који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора и *peer* група по појединачним валутама.

⁴ Стабилни депозити физичких лица дефинисани су тачком 49. Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке.

⁵ У обавезе према другим лицима која нису лица у финансијском сектору су за потребе спровођења квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ укључене обавезе према државама, територијалним аутономијама и јединицама локалне самоуправе, јавним административним телима, међународним развојним банкама и међународним организацијама и обавезе према привредним друштвима која нису лица у финансијском сектору.

Графикон 5: Структура елемената који улазе у обрачун елемената који обезбеђују стабилно финансирање по појединачним валутама

Графикон 5 показује да у динарима, како на нивоу банкарског сектора, тако и на нивоу појединачних *peer* група, најзначајнији удео у елементима који обезбеђују стабилно финансирање имају депозити физичких лица, чије учешће се на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама креће у распону од 36% до 43%. Поред депозита физичких лица, значајно учешће у динарима на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама имају и елементи који обезбеђују стабилно финансирање по основу основног акцијског капитала (учешће између 32% и 41%) и по основу облигација према другима који нису лица у финансијском сектору (осим централних банака) с учешћем на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама које се креће у распону од 13% до 21%.

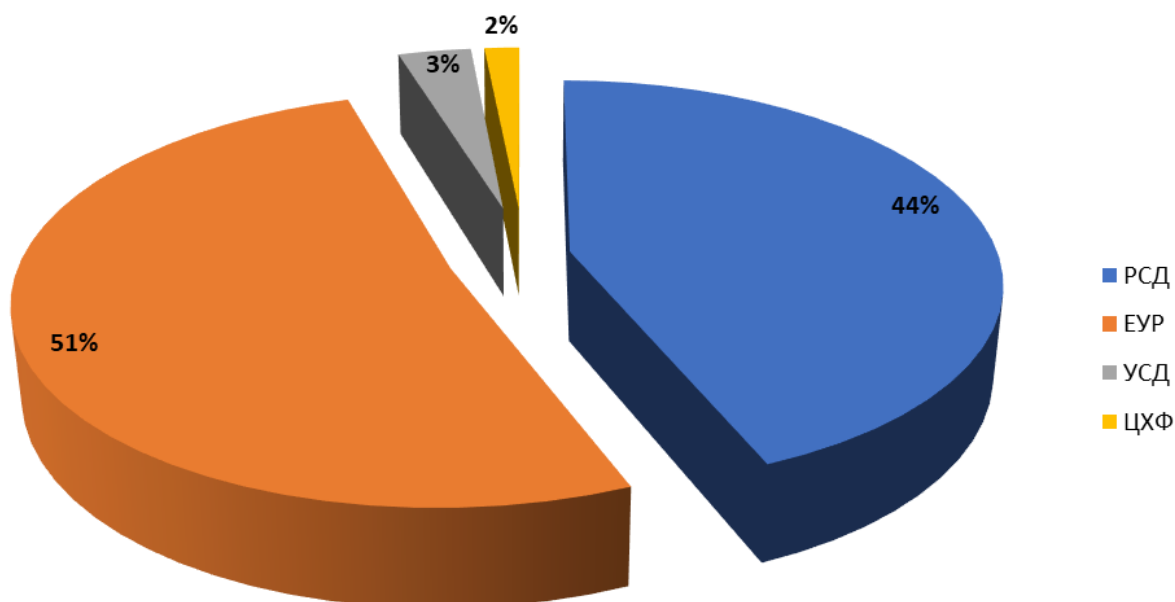
У еврима најзначајније учешће у елементима који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора имају депозити физичких лица (69%), облигације према другима који нису лица у финансијском сектору (осим централних банака) (19%) и облигације према лицима у финансијском сектору и централним банкама (9%). Претходно наведени елементи представљају доминантан извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање и у оквиру појединачних *peer* група.

У доларима, елементи који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора састоје се од депозита физичких лица и облигација према другима који нису лица у финансијском сектору (осим централних банака), са процентуалним учешћима од 72% и 28%, респективно. Претходно наведени елементи представљају доминантан извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање и у оквиру појединачних *peer* група.

У швајцарским францима, елементи који обезбеђују стабилно финансирање се на нивоу банкарског сектора претежно састоје од депозита физичких лица (99%). Ови депозити су основни извор елемената који обезбеђују стабилно финансирање и по појединачним *peer* групама, са уделом у свакој од наведених група од најмање 95%.

Посматрано по валутној структури, најзначајнији удео у елементима који обезбеђују стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора имају елементи у еврима и динарима, што показује наредни графикон:

Графикон 6: Валутна структура елемената који обезбеђују стабилно финансирање

2. ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ЗАХТЕВАЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ

Елементи који захтевају стабилно финансирање, у складу с Уредбом (ЕУ) 2019/876, састоје се од елемената билансне активе и појединих ванбилансних ставки банке, на које се, у зависности од утрживости и преосталог рока доспећа⁶ односно, за активу под теретом⁷, преосталог периода у коме је та актива под теретом, додељују одговарајући фактори који указују на степен потребног покрића ових елемената елементима који обезбеђују стабилно финансирање. Наредна табела приказује факторе који су додељени елементима билансне активе и појединих ванбилансних ставки банке за потребе обрачуна елемената који захтевају стабилно финансирање у оквиру квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ.

Табела 3: Обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање

		Прописани фактор			
		Неликвидна актива			Ликвидна актива
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1	ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ЗАХТЕВАЈУ СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ				
1.1	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу трансакција са централним банкама				
1.1.1	Новчанице и ковани новац, резерве и ликвидна актива по основу изложености према централним банкама				
1.1.1.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци	0%	0%	0%	0%
1.1.1.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана	50%	50%	50%	50%
1.1.1.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	100%

⁶ Под преосталим роком доспећа активе и ванбилансних ставки подразумева се број дана од датума извештавања до уговореног рока доспећа активе и ванбилансних ставки, при чему је, у случају постојања опције продужења уговореног рока доспећа, претпоставка да ће друга уговорна страна захтевати извршење опције на најранији могући датум.

⁷ Упутством за попуњавање НСИФ образаца за потребе спровођења квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ дефинисана је актива без терета као актива коју банка није на основу прописа, уговора или на други начин онемогућена да уновчи, пренесе, прода, уступи или на други начин њоме располаже, директном продајом на активном тржишту или продајом у оквиру репо уговора на општеприхваћеном тржишту за ову врсту трансакција. У супротном се сматра да је актива под теретом.

Резултати квантитативне студије утицаја увођења показатеља нето стабилних извора финансирања

		Прописани фактор			
		Неликвидна актива			Ликвидна актива
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1.1.2	Друга неликвидна актива по основу изложености према централним банкама	0%	50%	100%	
1.2	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу ликвидне активе				
1.2.1	Ликвидна актива првог реда на коју се примењује корективни фактор од 0%				
1.2.1.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				0%
1.2.1.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.1.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.2	Ликвидна актива првог реда на коју се примењује корективни фактор од 5%				
1.2.2.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				5%
1.2.2.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.2.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.3	Ликвидна актива првог реда на коју се примењује корективни фактор од 7%				
1.2.3.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				7%
1.2.3.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.3.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.4	Ликвидна актива првог реда на коју се примењује корективни фактор од 12%				
1.2.4.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				12%
1.2.4.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.4.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.5	Ликвидна актива другог А реда на коју се примењује корективни фактор од 15%				
1.2.5.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				15%
1.2.5.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.5.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.6	Ликвидна актива другог А реда на коју се примењује корективни фактор од 20%				
1.2.6.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				20%
1.2.6.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%

		Прописани фактор			Ликвидна актива
		Неликвидна актива			
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1.2.6.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.7	Ликвидна актива другог Б реда по основу секјуритизованих позиција на које се примењује корективни фактор од 25%				
1.2.7.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				25%
1.2.7.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.7.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.8	Ликвидна актива другог Б реда на коју се примењује корективни фактор од 30%				
1.2.8.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				30%
1.2.8.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.8.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.9	Ликвидна актива другог Б реда на коју се примењује корективни фактор од 35%				
1.2.9.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				35%
1.2.9.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.9.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.10	Ликвидна актива другог Б реда на коју се примењује корективни фактор од 40%				
1.2.10.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци				40%
1.2.10.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана				50%
1.2.10.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.11	Ликвидна актива другог Б реда на коју се примењује корективни фактор од 50%				
1.2.11.1	без терета или под теретом у периоду краћем од годину дана				50%
1.2.11.2	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%
1.2.12	Ликвидна актива другог Б реда на коју се примењује корективни фактор од 55%				
1.2.12.1	без терета или под теретом у периоду краћем од годину дана				55%
1.2.12.2	под теретом у периоду од годину дана или дужем				100%

Резултати квантитативне студије утицаја увођења показатеља нето стабилних извора финансирања

		Прописани фактор			
		Неликвидна актива			Ликвидна актива
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1.2.13	Ликвидна актива под теретом у периоду од годину дана или дужем у скупу односне активе				85%
1.3	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу хартија од вредности које се не сматрају ликвидном активом				
1.3.1	Неликвидне хартије од вредности и акције које се котирају на берзи				
1.3.1.1	без терета или под теретом у периоду краћем од годину дана	50%	50%	85%	
1.3.1.2	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	
1.3.2	Неликвидне акције којима се не тргује на берзи			100%	
1.3.3	Неликвидне хартије од вредности под теретом у периоду од годину дана или дужем у скупу односне активе	85%	85%	85%	
1.4	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу кредита				
1.4.1	Оперативни депозити положени код другог лица у фин. сектору	50%	50%	100%	
1.4.2	Потраживања по основу трансакција финансирања ХОВ са лицима у фин. сектору				
1.4.2.1	Где као средство обезбеђења служи ликвидна актива првог реда на коју се примењује корективни фактор од 0%				
1.4.2.1.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци	0%	50%	100%	
1.4.2.1.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана	50%	50%	100%	
1.4.2.1.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	
1.4.2.2	Где као средство обезбеђења служи остала актива				
1.4.2.2.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци	5%	50%	100%	
1.4.2.2.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана	50%	50%	100%	
1.4.2.2.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	
1.4.3	Остали кредити и потраживања према лицима у финансијском сектору	10%	50%	100%	
1.4.4	Актива под теретом у периоду од годину дана или дужем у скупу односне активе	85%	85%	85%	
1.4.5	Кредити одобрени лицима који нису у финансијском сектору осим централним банкама, којима је додељен пондер ризика од 35% или мањи				

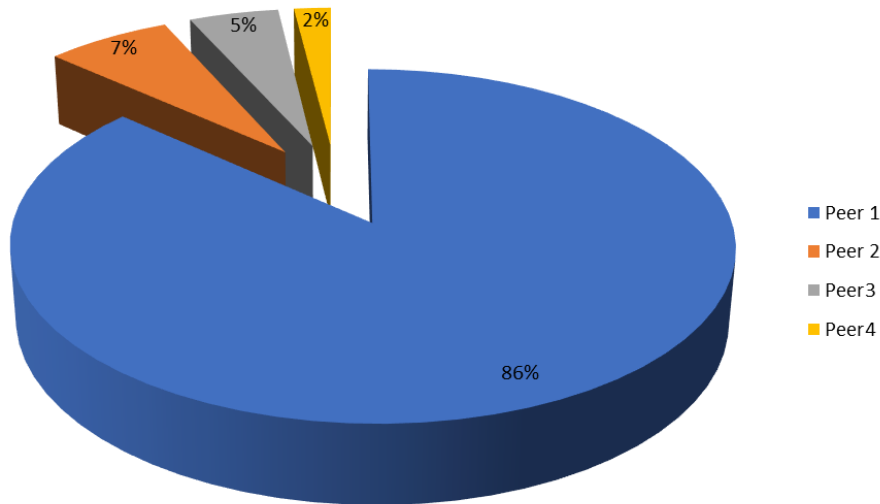
Резултати квантитативне студије утицаја увођења показатеља нето стабилних извора финансирања

		Прописани фактор			
		Неликвидна актива			Ликвидна актива
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1.4.5.0.1	од чега: изложености обезбеђене хипотекама на стамбеним непокретностима				
1.4.5.1	без терета или под теретом у периоду краћем од 6 месеци	50%	50%	65%	
1.4.5.2	под теретом у периоду од 6 месеци или дужем, али краћем од годину дана	50%	50%	65%	
1.4.5.3	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	
1.4.6	Остали кредити одобрени лицима који нису у финансијском сектору осим централним банкама				
1.4.6.0.1	од чега: изложености обезбеђене хипотекама на стамбеним непокретностима				
1.4.6.1	без терета или под теретом у периоду краћем од годину дана	50%	50%	85%	
1.4.6.2	под теретом у периоду од годину дана или дужем	100%	100%	100%	
1.4.7	Билансни производи повезани са финансирањем трговине	10%	50%	85%	
1.5	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу деривата				
1.5.1	Бруто износ обавеза по основу деривата	5%			
1.5.2	Нето потраживања по основу деривата	100%			
1.5.3	Иницијална маргина положена по основу уговора о дериватима	85%	85%	85%	85%
1.6	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу уплаћених доприноса у фонд за неизмирење обавеза ССР лица	85%	85%	85%	85%
1.7	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу остале активе				
1.7.1	Роба				
1.7.1.1	без терета или под теретом у периоду краћем од годину дана			85%	
1.7.1.2	под теретом у периоду од годину дана или дужем			100%	
1.7.2	Потраживања на датум трговања по основу продаје финансијских инструмената, страних валута или робе	0%			
1.7.3	Проблематична актива	100%	100%	100%	
1.7.4	Остала актива	50%	50%	100%	

		Прописани фактор			
		Неликвидна актива			Ликвидна актива
		преостала рочност < 6 месеци или без утврђеног рока доспећа	преостала рочност ≥ 6 месеци < 1 год.	преостала рочност ≥ 1 год.	
1.8	Елементи који захтевају стабилно финансирање по основу ванбилансних ставки				
1.8.1	Неопозиве и условно опозиве кредитне и линије за ликвидност	5%	5%	5%	
1.8.2	Ванбилансне ставке повезане са финансирањем трговине	5%	7,5%	10%	
1.8.3	Проблематичне ванбилансне ставке	100%	100%	100%	

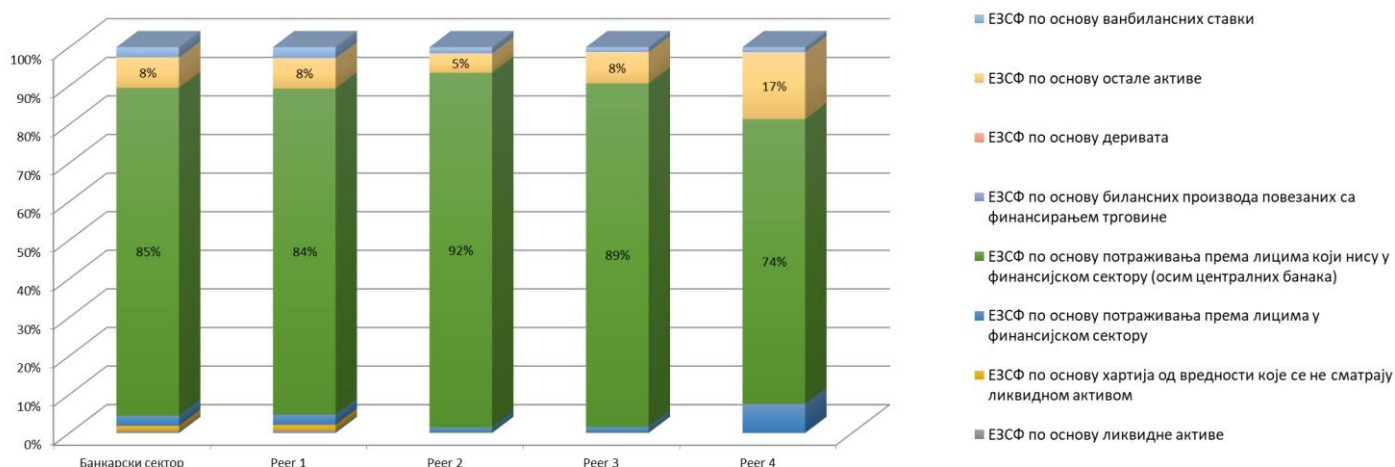
У складу с резултатима квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ, са стањем на дан 30. септембар 2022. године, **укупан износ елемената који захтевају стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора износио би 2.465 милијарди динара, при чему се 86%, тј. 2.135 милијарди динара односи на peer 1 групу банака.** На наредном графикаону приказана је структура елемената који захтевају стабилно финансирање по појединачним peer групама.

Графикон 7: Структура елемената који захтевају стабилно финансирање по појединачним peer групама

Наредни графикон приказује структуру елемената који улазе у обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање, збирно у свим валутама, на нивоу банкарског сектора и по појединачним peer групама.

Графикон 8: Структура елемената који улазе у обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање збирно у свим валутама

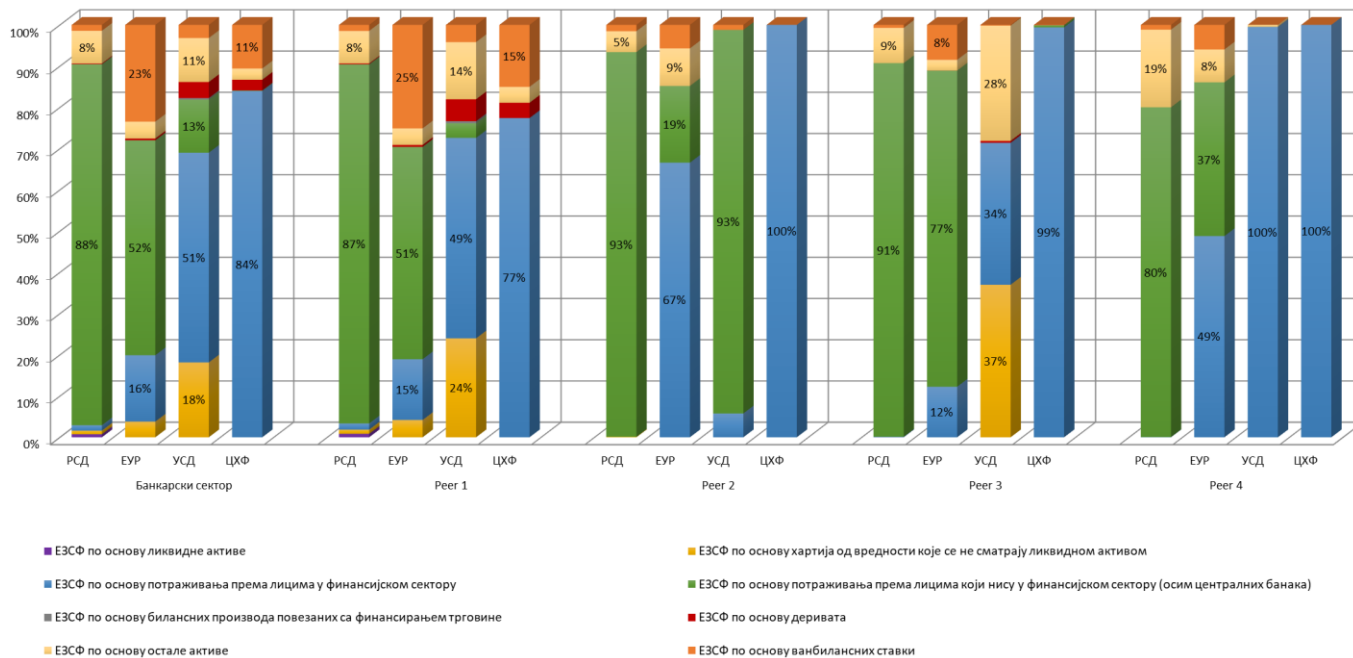

Као што се на графикону може видети најзначајније учешће у елементима који захтевају стабилно финансирање збирно у свим валутама, имају потраживања према лицима који нису у финансијском сектору (осим централних банака)⁸, са уделом од 85% на нивоу банкарског сектора, односно учешћем по појединачним *peer* групама које се креће између 74% и 92%. Од ових потраживања, 16% се односи на кредите одобрене лицима којима је у складу с Одлуком о адекватности капитала банке додељен пондер ризика 35% или мањи, док се 84% односи на остале кредите и потраживања према лицима која нису у финансијском сектору. Доминантно учешће осталих кредита и потраживања у укупним потраживањима према лицима која нису у финансијском сектору постоји и на нивоу појединачних *peer* група, са уделом од 84%, 77%, 91% и 93% за *peer 1*, *peer 2*, *peer 3* и *peer 4* групу, респективно.

На наредном графикону приказана је структура елемената који улазе у обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора и *peer* група по појединачним валутама.

⁸ Под лицима која нису у финансијском сектору подразумевају се лица која не испуњавају дефиницију лица у финансијском сектору из Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке (укључујући и физичка лица). Потребно је напоменути да у потраживања од ових лица није укључена актива која се сматра ликвидном активом у складу с Одлуком о управљању ризиком ликвидности банке, будући да су за те позиције предвиђени посебни редови обрасца. Њихово учешће (након примене дефинисаних фактора) у укупном износу елемената који захтевају стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора износи 0,7%.

Графикон 9: Структура елемената који улазе у обрачун елемената који захтевају стабилно финансирање по појединачним валутама

Као што се на графикону може видети, **у динарима највеће учешће у укупним елементима који захтевају стабилно финансирање имају потраживања према лицима који нису у финансијском сектору (осим централних банака)**, и то како на нивоу банкарског сектора, с учешћем од 88%, тако и на нивоу појединачних *peer* група, с учешћем од минимално 80% у оквиру свих наведених група. Поред ових потраживања, у **укупним елементима који захтевају стабилно финансирање истиче се остала актива**, која обухвата све елементе aktive који нису приказани у претходним редовима обрасца (укључујући основна средства, нематеријална улагања и проблематичну активу) којима се у складу с Уредбом (ЕУ) 2019/876 додељује фактор 100%. Учешће ове aktive у укупним елементима који захтевају стабилно финансирање у динарима на нивоу банкарског сектора износи 8%, док се учешће по појединачним *peer* групама креће у распону од 5% до 19%.

Као и у динарима, у **оквиру елемената који захтевају стабилно финансирање у еврима највећи удео на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама имају потраживања према лицима који нису у финансијском сектору (осим централних банака)**. Учешће ових потраживања на нивоу банкарског сектора износи 52%, а на нивоу *peer 1*, *peer 2*, *peer 3* и *peer 4* групе банака 51%, 19%, 77% и 37%, респективно. Поред ових потраживања, у структури елемената који захтевају стабилно финансирање истичу се и потраживања према лицима у финансијском сектору, с учешћем од 16% на нивоу банкарског сектора, односно учешћем од 15%, 67%, 12% и 49% по *peer 1*, *peer 2*, *peer 3* и *peer 4* групи банака, респективно. Додатно, на нивоу банкарског

сектора и *peer 1* групе банака истичу се и елементи који захтевају стабилно финансирање по основу ванбилансних ставки⁹, с учешћем од 23% и 25%, респективно.

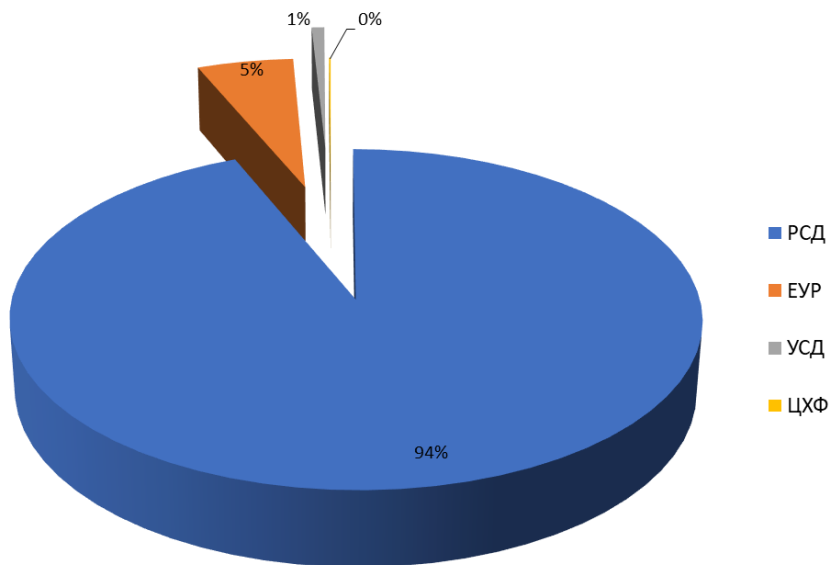
У доларима постоји значајна разлика у структури елемената који захтевају стабилно финансирање на нивоу банкарског сектора и по појединачним *peer* групама. **На нивоу банкарског сектора** и у оквиру *peer 1* групе банака **најзначајнији проценат износа елемената који захтевају стабилно финансирање односи се на потраживања према лицима у финансијском сектору** (51% и 49%, респективно), хартије од вредности које се не сматрају ликвидном активом (18% и 24%, респективно) и осталу активу (11% и 14%, респективно). У оквиру *peer 2* групе банака највећи удео у елементима који захтевају стабилно финансирање имају потраживања према лицима који нису у финансијском сектору, осим централних банака (93%). Код *peer 3* групе банака, најзначајније учешће у елементима који захтевају стабилно финансирање имају хартије од вредности које се не сматрају ликвидном активом (37%), потраживања према лицима у финансијском сектору (34%) и остала актива (28%). У оквиру *peer 4* групе банака, учешће од 100% у елементима који захтевају стабилно финансирање имају потраживања према лицима у финансијском сектору.

Када је реч о швајцарским францима, на нивоу банкарског сектора, као и по појединачним *peer* групама, најзначајније учешће и елементима који захтевају стабилно финансирање имају потраживања према лицима у финансијском сектору, с уделом од 84% на нивоу банкарског сектора, односно уделом од 77%, 100%, 99% и 100% по *peer 1*, *peer 2*, *peer 3* и *peer 4* групи банака, респективно. На нивоу банкарског сектора и код *peer 1* групе банака, поред наведеног истичу се и елементи који захтевају стабилно финансирање по основу ванбилансних ставки, с учешћем од 11% и 15%, респективно.

⁹ У елементе који захтевају стабилно финансирање по основу ванбилансних ставки укључују се проблематичне ванбилансне ставке (са фактором 100%), неопозиве и условно опозиве кредитне и линије за ликвидност (са фактором 5%) и ванбилансне ставке повезане са финансирањем трговине (с фактором 5%, 7,5% и 10% за преосталу рочност до 6 месеци, између 6 месеци и годину дана и преко годину дана, респективно).

На наредном графикону приказана је валутна структура елемената који захтевају стабилно финансирање збирно у свим валутама која показује доминантно учешће елемената у динарима.

Графикон 10: Валутна структура елемената који захтевају стабилно финансирање

III ЗАКЉУЧАК

На основу резултата квантитативне студије утицаја увођења показатеља НСИФ може се закључити да је **банкарски сектор Републике Србије задовољавајуће ликвидан, имајући у виду да је збирно у свим валутама код свих банака показатељ НСИФ показатељ изнад минимума од 100% дефинисаног Уредбом (ЕУ) 2019/876, тј. да просечни показатељ НСИФ на нивоу банкарског сектора износи 158%.**

Када су у питању појединачне валуте, оно што је приметно јесте значајан недостатак елемената који обезбеђују стабилно финансирање за покриће елемената који захтевају стабилно финансирање у динарима, имајући у виду да чак 16 од 21 банке бележи показатељ НСИФ у динарима испод 100%. На нивоу банкарског сектора, елементи који обезбеђују стабилно финансирање у динарима износе око 1.693 млрд динара, док су елементи који захтевају стабилно финансирање у динарима већи и износе око 2.311 млрд динара што узрокује да показатељ НСИФ у динарима буде на нивоу мањем од 100% (73%).

У осталим валутама ниједна банка са стањем на 30. септембар 2022. године не бележи показатељ НСИФ испод 100%. С тим у вези, потребно је нагласити да у складу с Уредбом (ЕУ) 2019/876 институције нису у обавези да по појединачним валутама одржавају показатељ НСИФ од минимум 100%, при чему надлежна тела, уколико се за тим јави потреба, могу да ограниче валутну неусклађеност постављањем одређених лимита елемената који обезбеђују стабилно финансирање у једној значајној валути за покриће елемената који захтевају стабилно финансирање у другој значајној валути¹⁰. Имајући у виду претходно наведено, од изузетног значаја јесте праћење валутне усклађености односно неусклађености овог показатеља и по појединачним валутама.

¹⁰ Article 428b, paragraph 5 Уредбе (ЕУ) 575/2013